

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 4/5 november 2023 Eenendertigste zondag door het jaar.¹

“Mijn hart is niet hoogmoedig, Heer, mijn ogen kijken niet verwaand”, hoorden wij in de tussenzang: psalm 131.

Geen spannender contrast is denkbaar als in de Woorddienst van vandaag.

In het evangelie en in de eerste lezing, uit de profeet Maleachi stelt de Schrift de opgeblazen mannen van de godsdienst te kijk, die overduidelijk een hoogmoedig hart bezitten.

“Wanneer jullie niet luisteren, priesters...dan laat Ik een vloek over jullie komen.”

Niet kunnen luisteren. Dat was een groot probleem, ja een vloek, in de geloofsgemeenschap in de dagen van de profeet Maleachi en in de dagen van Jezus. In Jezus' dagen gaat het om mannen, schriftgeleerden en Farizeeën die alleen maar wisten te zenden en niets te ontvangen, niet wisten te luisteren.

Maar je kunt dit ook rustig toepassen op onze tijd. Er wordt vaak gesproken, geroepen, geschreeuwd zelfs en zelden geluisterd.

Die mannen van de godsdienst wisten precies hoe de mensen moesten leven. “Zij maken bundels van zware, haast ondraaglijke lasten en leggen die de mensen op hun schouders, maar zelf zullen ze er geen vinger naar uitsteken.”

Luisteren.

Onder de huidige paus is iets daarvan op gang gekomen. Tijdens de synode in Rome vorige maand, hebben de mannen van de godsdienst het geprobeerd. Anders dan vroeger, toen zij een voor een hun meningen en

---

¹ Maleachi 1, 14b-2, 2b. 8-10; psalm 131; 1Tess. 2, 7b-9. 13; Matteüs 23, 1-12

ideeën op elkaar en heel het volk Gods afvuurden, waren zij nu gedwongen in kringen te gaan zitten en naar elkaar te luisteren. Deze keer moesten zij ook naar leken, mannen én vrouwen luisteren. Ik las in verslagen van de Synode dat velen daar doodmoe van werden. Dat kan ik me goed voorstellen. Luisteren is een grote inspanning. Hoeveel prettiger is het wel niet jouw punt te maken en dan met de armen over elkaar om je heen kijken om te zien hoe jouw toespraak is geland - of niet -, eventueel hoofdschuddend om de mensen die jou niet kunnen of willen volgen.

Luisteren.

Het is een hele opgave.

Zelf vind ik het ook niet eenvoudig. Priesters, ondergetekende niet uitgezonderd, zijn het gewend dat er naar hen geluisterd wordt. Zij worden geacht iets te zeggen te hebben. Als zij niet opletten gaan zij ook nog eens anderen vertellen hoe het hoort, wat er moet gebeuren, hoe je moet leven. Zij zijn gewend, zegt Jezus, zich rabbi te laten noemen. Dat betekent: Meester. Zij hebben iets te leren, te geven en niet te ontvangen.

Het is een beetje jammer als je zo in het leven staat, want dan mis je heel veel. Ik herinner me goed en niet altijd zonder schaamte mijn vroege priesterjaren. Ik had stevig gestudeerd en ik meende veel te weten over geloof, over de moraal, over de theologie, over de liturgie. Ik heb ontdekt dat het tijd kost om de discipline op te brengen ook eens te luisteren naar mannen en vrouwen uit het volk Gods. En ik heb geleerd dat ik daardoor minstens zoveel leer als vroeger in de collegebanken.

“De stormen zijn bedaard in mij en vredig is mijn geest,” bidt onze prachtige tussenzang, psalm 131. Het is een van de kortste psalmen uit de bijbel. Hij staat op naam van koning David, die begon als een stille herdersjongen die rook naar de schapen. Hij wist goed te luisteren naar de kudde en leidde de schapen naar rustige wateren. Als koning deed hij dat ook nog een tijdje. Maar uiteindelijk werd hij ook een echte vent, een heerser, die grensoverschrijdend gedrag ging vertonen, die alles meende te mogen omdat hij nu eenmaal de baas, de meester was. Uiteindelijk kon hij zelfs niet van de vrouw van zijn beste legeraanvoerder afblijven, die hij de dood injoeg om haar te bezitten.

Later kreeg hij gruwelijke spijt. Hij had gestreefd naar grote daden, hoger dan hij reiken kon.

En dan val je diep. Gelukkig kreeg hij de kans zich te herpakken en de stormen in zichzelf tot bedaren te brengen en de vrede te zoeken.

Uiteindelijk werd hij wat Jezus ons aanraadt: als een kind, dat het rijk der hemelen kon binnengaan.

“Zoals een kind op moeders schoot, zo veilig voel ik mij.”

Paulus, de grote stichter en leider van geloofsgemeenschappen, die toch ook stevig uit de hoek kon komen, heeft het geprobeerd. U hoorde het in de tweede lezing aan zijn parochianen in Tessalonika: “Wij zijn zachtmoedig met u omgegaan als een moeder die haar kinderen voedt en koestert.”

Op zijn beter momenten zocht hij niet zichzelf en zijn eeuwige eigen gelijk: met het evangelie van God had ik jullie mijn eigen leven willen schenken, zo lief waren jullie mij geworden”.

Hij kwam tot de ontdekking dat die moederlijke houding werkt, ook bij een van nature nogal bazige apostel. Hij betoont zich dankbaar dat zijn gelovigen het goddelijk woord van de prediking hebben ontvangen en aanvaard.

De grote, stoere Paulus kan nog best leren van zijn gelovigen. Zij zagen hem liever als een zachtmoedige, vastbesloten moeder dan als een bazige, roepende schriftgeleerde.

Luisteren.

Een mens moet het leren. Vanaf de dag dat wij kunnen spreken willen wij gehoord worden. Als je daarmee door gaat dan mis je iets. Namelijk de innerlijke rijkdom die de ander jou te bieden heeft, waardoor je een rijker mens wordt, of om het gelovig te zeggen: de stem van Gods Geest die door de mond van je medemensen en medegelovigen gehoord wil worden.

“Mijn hart is niet hoogmoedig, Heer”.

Mogen we van Jezus leren een luisterend oor en hart hebben.

‘Zoek, Israël, uw toevlucht bij de Heer van nu af voor altijd’. Amen.

pastoor Nico van der Peet